

Memòria anual d'activitats de l'Observatori CUSC-UB

Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació
de la Universitat de Barcelona

Any 2007

Consell de Direcció del CUSC-UB

NB: aquesta memòria se circumscriu a les iniciatives coordinades des del CUSC o amb el seu suport; per tant, no inclou les activitats desenvolupades a títol individual pels investigadors adscrits al Centre, les quals apareixen consignades en els respectius currículums.

Seu Edifici Històric

Gran Via de les Corts Catalanes, 585
08007 Barcelona
Tel. 93 403 70 65
www.ub.edu/cusc

Seu Edifici Florensa

Adolf Florensa, 8 - Ed. Florensa
08028 Barcelona
Tel. 93 403 46 63
cusc@ub.edu

ÍNDEX

1. HISTÒRIA DEL CENTRE	3
2. PROGRAMA D'ACTIVITATS 2007	5
3. PROJECTES DE RECERCA	7
4. REVISTA <i>LLENGUA, SOCIETAT I COMUNICACIÓ - LSC</i>	9

1. HISTÒRIA DEL CENTRE

Antecedents del centre (1996- 1998)

L'any 1996 va començar la gestació de l'Institut Universitari de Recerca de Sociolingüística (IURS) per part de la comissió gestora: Albert Bastardas, Emili Boix i F. Xavier Vila. Es va contactar amb el Conseller de Cultura (Joan M. Pujals) exposant les reflexions entorn la creació d'un Institut Universitari de Recerca de Sociolingüística (IURS). Paral·lelament, durant aquest període s'estava gestant la proposta de creació del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació- CUSC de la UB, mitjançant reunions i consultes amb professorat dels diferents departaments i divisions interessats (Filologia, Educació, Sociologia, Dret, Servei de Llengua Catalana).

Creació CUSC-UB -Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació (1998- 2002)

El dia 5 de maig de 1998 es va crear formalment el CUSC- Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació de la Universitat de Barcelona. Durant el quadrienni 1998-2002, el CUSC-UB es va proposar assolir dues menes d'objectius: *Objectius d'establiment i funcionament del centre*: Dotar el centre de les infraestructures (local, comunicacions, etc.) i el personal de suport (tant per a tasques de recerca com per al suport administratiu) necessaris per al seu establiment i funcionament. Dotar el centre d'una imatge corporativa, etc., necessaris per al desenvolupament correcte de les activitats del CUSC-UB. Difondre l'existència, els serveis i les activitats del centre I promoure l'establiment de convenis i acords amb institucions que afavoreixin la viabilitat econòmica del centre. La Comissió Gestora del CUSC durant aquest quadrienni fou, Albert Bastardas com a director, F. Xavier Vila com a secretari i Emili Boix, Jaume Farràs, Estrella Montolíó i Carme Muñoz com a vocals.

Conversió CUSC en Centre Especial de Recerca (2003- 2007)

Durant el període 2003-2007, d'acord amb el nou *Reglament de funcionament intern* de la UB el Centre, s'estructura sobre les següents bases: Un *Consell de Direcció*, format per el director: Albert Bastardas i Boada (Dpt. Lingüística General), el secretari: F. Xavier Vila i Moreno (Dpt. Filologia Catalana) i un vocal: Jaume Farràs i Farràs (Dpt. Sociologia). Un conjunt de *Responsables d'àrea*, de nombre variable en funció de les necessitats del CUSC i nomenats pel Consell de Direcció (Relacions Parc Científic: Jaume Farràs i Farràs, Docència: Emili Boix-Fuster, Col·laboradors: F. Xavier Vila i Moreno, Activitats d'intersecció: Estrella Montolíó Durán, Revista electrònica *LSC*: Carme Muñoz Lahoz , Un editor per a cada número, Coordinació i promoció de actes: Àngels Massip). Un nombre d'*Equips de treball*, creats *ad hoc* per membres del CUSC per a la realització de projectes de recerca i serveis concrets. I finalment un *Consell de Centre* format per tots els membres del centre.

Durant el quadrienni 2004-2007, els objectius més importants són: Consolidar un marc econòmic estable per al CUSC; Potenciar la formació d'investigadors predoctorals i postdoctorals i les activitats de docència. Consolidar les accions tant de potenciació de la interdisciplinarietat com de difusió de la recerca en Sociolingüística i Comunicació generada a la UB. Desenvolupar el Laboratori de Sociolingüística amb els seus bancs de dades i potenciar-ne l'explotació. Continuarem la realització tant de jornades i congressos com de conferències, seminaris, presentacions de llibres, i debats d'interès comú per als membres del CUSC, tot posant èmfasi en la cooperació transversal i sinèrgica entre els participants en el Centre. El CUSC participà activament en la creació i consolidació de Xarxa CRUSCAT sobre coneixement, representacions i ús lingüístics de l'Institut d'Estudis Catalans.

A més, es consolidà la revista electrònica del CUSC com a òrgan de transferència del coneixement obtingut mitjançant la recerca en sociolingüística i comunicació. Els números publicats fins a l'actualitat són: 1) El model de conjunció lingüística en català: balanç i impacte de la nova legislació. Editor: F. Xavier Vila i Moreno (2004). 2) 25 anys de Constitució Espanyola: un model lingüístic per avaluar. Editor: Emili Boix-Fuster i Albert Bastardas (2004). 3) Retòrica i Perssuació. Editor: Xavier Laborda (2005), 4) Models de política lingüística per a la Unió Europea: realitats i propostes. Editor: Eva Pons (2006) i 4) Estudis actuals en l'adquisició de segones llengües. Editor: Carme Muñoz Lahoz (2007). Proposta creació IRPLUR- Institut de Recerca en Plurilingüisme (2005- 2007)

Paral·lelament a la gestió del CUSC, l'any 2005 l'Albert Bastardas va enviar un informe-reflexió a la Secretaria de política Lingüística de la generalitat de Catalunya, "Bases per a la creació d'un centre interuniversitari de referència en sociolingüística i política lingüística". Com a resposta a aquest informe el DURSI encarrega a Albert Bastardas l'elaboració del

"Pla estratègic per a la creació d'un centre de recerca en l'àmbit del multilingüisme, la sociolingüística i la política lingüística". L'any 2006 es va concedir al Consell de Direcció del CUSC, format per Albert Bastardas, F.Xavier Vila, Emili Boix i Jaume Farràs, l'ajut (CRF's) per a la redacció de projectes de centres de recerca i innovació d'humanitats i CCSS. El dia 22 de desembre de 2006 es va entregar la redacció final de la creació de l'Institut de Recerca en Plurilingüisme (IRPLUR) a l'AGAUR.

Conversió CUSC en Observatori (2007- 2010)

El juliol de 2006 s'informa el CUSC els canvis aplicats en la normativa reguladora dels Instituts de Recerca de la UB, comporten que el CUSC s'ha de reconvertir urgentment en un Institut de Recerca o bé, en un Observatori que compleixi les noves condicions explicitades en la normativa. El dia 11 de gener de 2007 s'inicien els tràmits per a la conversió del CUSC en l'Observatori – Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació i finalment el dia 17 de desembre de 2007 s'aprova la conversió del CUSC en l'Observatori- CUSC.

2. PROGRAMA D'ACTIVITATS 2007

Seminari de Gabrielle Hogan-Brun, "Language policy in the Baltic Republics"

Gabrielle Hogan-Brun és investigadora a la Universitat de Bristol. Treballa en els processos socials oberts com a conseqüència de l'accés de les repúbliques bàltiques a la Unió Europea i les seves implicacions sociolingüístiques i identitàries. L'acte tingué lloc el dijous 15 de març de 2007.

Conferència de Gabrielle Hogan-Brun, sobre les polítiques lingüístiques i identitàries de Lituània

La investigadora de la Universitat de Bristol, Gabrielle Hogan-Brun, va pronunciar la conferència "The politics of language and identity in Contemporary Latvia", on va analitzar els processos socials oberts com a conseqüència de l'accés de les repúbliques bàltiques – Lituània, en aquest cas –, a la Unió Europea i les seves implicacions sociolingüístiques i identitàries. L'acte va ser coorganitzat per la Xarxa CRUSCAT de l'IEC el passat 19 de març de 2007.

Conferència de Cèsar Montoliu Garcia "El multilingüisme des de la Comissió Europea: perspectives i reptes".

Cèsar Montoliu Garcia, de la Representació de la Comissió Europea a Barcelona, va oferir una conferència sobre el paper del català en la Unió Europea el 18 d'abril de 2007.

Conferència de Xavier Castelló, « Estudi de la competició entre llengües mitjançant simulacions per ordinador: bilingüisme i efectes de l'estructura social".

el CUSC-UB, Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació, el Grup de Biolingüística, i GELA - Grup d'Estudi de les Llengües Amenaçades de la UB coorganitzaren la conferència *Estudi de la competició entre llengües mitjançant simulacions per ordinador: bilingüisme i efectes de l'estructura social* a càrrec de Xavier Castelló investigador de IMEDEA (Institut Mediterrani d'Estudis Avançats; CSIC-Universitat de les Illes Balears).

La física de sistemes complexos s'ha interessat durant els darrers anys en l'estudi de les dinàmiques de consens social. Un cas particular és la competició entre llengües. En aquesta xerrada es van presentar resultats basats en la simulació per ordinador sobre la competició entre dues llengües on es tenien en compte el paper que hi juguen el bilingüisme i l'estructura social. Aquesta darrera es modelitza mitjançant una xarxa d'interaccions socials. En xarxes regulars, s'estudia la formació de dominis lingüístics i les interaccions a través de les seves fronteres.

Curs: Aprofundiment en estadística per a (socio)lingüistes. 26 i 27 d'abril i 21 i 22 de juny de 2007. Edifici Josep Carner de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

Curs: Aprofundiment en estadística per a (socio) lingüistes. 21 i 22 de juny de 2007. Edifici Josep Carner de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

Curs: Estadística per a (socio)lingüistes. Introducció. 18 d'octubre de 2007 (de 12 a 15 h i de 16 a 19 h) i divendres, 19 d'octubre (de 10 a 14 h) a la Sala de Graus de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

CLUB15 "De les paraules als fets. Les actituds i les ideologies en els canvis en els comportaments lingüístics"

19 de novembre de 2007

Les grans llengües ameríndies: perspectives de desenvolupament

Membres d'entitats ameríndies intervingueren el 13 de novembre en el col·loqui coorganitzat per el CUSC – UB, la Xarxa CRUSCAT – IEC i el Grup d'Estudis de Llengües Amenaçades de la UB. Prengueren part del mateix F. Layme Pairumani per l'aimara, D. Abdón Galeano Olivera pel guaraní, J. M. Caniguan Caniguan pel maputxe i G. A. Pílares Casas pel quítxua.

Activitats de formació- Seminari LSC <http://llenguasocietat.wordpress.com>

I. Sessió del Seminari: febrer 2007

En aquesta primera sessió del Seminari LSC- Llengua, Societat i Comunicació es va designar la coordinadora anual del Seminari, Vanessa Bretxa . I durant l'any 2008 fos la Neus Nogué. Es van fer les propostes de lectures/activitats per a les pròximes trobades i la fixació de dates.

II. Sessió del Seminari: març 2007

En aquest segona sessió del Seminari es va debatre el recull d'articles presentats a la II Jornada de l'Associació d'Amics del Professor Antoni M. Badia i Margarit. (Barcelona, 20 d'octubre de 2005) *Cap on va la sociolingüística catalana?*

III. Sessió del Seminari: abril 2007

L'objectiu d'aquesta sessió del seminari és debatre dues publicacions entorn als usos lingüístics a primària i secundària. A través de dos llibre:

Granollers: Observatori Sociolingüístic, de J.Sedó, R.Segalés i A.Riera. I *l'Avaluació de l'educació primària per al 2007*.

IV. Sessió de Seminari: juny 2007

El tema a debat és la metodologia en les ciències socials, el llibre proposat és: el comentari comentari del llibre "La ciència i la política" de Max Weber, o bé traduït al castellà: "El político y el científico".

V. Sessió de Seminari: desembre 2007

En una primera part, en Natxo Sorolla ens presentà part de les dades sobre la Franja i les xarxes socials. En la segona part, la Liliana Arroyo i la Vanessa Bretxa presentaren les principals tècniques d'investigació qualitatives en les ciències socials.

3. PROJECTES DE RECERCA

Projecte de Jurisprudència

Projecte per elaborar una pàgina web i un llibre de jurisprudència del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem relativa al règim jurídic de les llengües a Catalunya i a l'Estat espanyol.

Casa de les Llengües- Linguamón "La sostenibilitat de les comunitats lingüístiques mitjanes en l'època de la globalització: Noves tendències, noves solucions?"

Aquest projecte planteja les línies generals per a una recerca concentrada en l'aclariment dels condicionaments socials, polítics, econòmics, etc., que permetin avançar cap a aquesta sostenibilitat en el context de la globalització, bo i concentrant-se en les comunitats lingüístiques de dimensions demogràfiques mitjanes de societats desenvolupades. Investigadors: F. Xavier Vila, Albert Bastardas, Emili Boix, Jaume Farràs, Vanessa Bretxa. Durada: 3 anys (2008- 2010)

"L'estudi de la confiança lingüística en alumnes de cicle superior de primària".

El professor Llorenç Comajoan ha acabat el procés de recollida de dades per a un estudi sobre la relació entre la competència lingüística, les actituds i la confiança lingüística en l'alumnat de 5è i 6è de primària a les escoles de Vic. Situació: presentats els primers resultats. Anàlisi de dades. Responsable: Llorenç Comajoan

Projecte Universitat de Barcelona- Parc Científic de Barcelona: “Plurilingüisme als centres de recerca d’excel·lència: El Parc Científic de Barcelona”

Aquest estudi pretén analitzar l’ecologia dels intercanvis lingüístics generats a partir de la interacció dels integrants del PCB. Concretament, l’estudi cerca d’entendre com s’articula la diversitat de repertoris comunicatius dels individus enquadrats en aquesta organització complexa de recerca, tot identificant-hi els punts forts, els punts febles, les necessitats i possibles millores en

relació amb la gestió del plurilingüisme en general i la posició del català en particular.

Investigadors principal: F. Xavier Vila i Llorenç Comajoan . Durada: 2 any (2007-2008)

TERMCAT “Estudi sobre la implantació de la terminologia en l’àmbit de l’esport”.

«Resocialització i llegües: els efectes lingüístics del pas de l’educació primària a secundària en contextos plurilingües (RESOL)»

El projecte, coordinat per F.X. Vila, analitza l’impacte sobre els usos, les representacions i els coneixements lingüístics generat pel pas de l’educació primària a la secundària en una mostra d’informants de diverses zones de l’àmbit lingüístic català. El projecte es concep de manera longitudinal, amb l’estudi consecutiu del final de primària i l’inici de secundària. La investigació combina tècniques quantitatives amb tècniques qualitatives. Durant l’any 2007 s’ha realitzat la primera onada del treball de camp, amb proves quantitatives i qualitatives, i competència lingüística quan corresponia, a les comarques del Baix Cinca i la Llitera a la Franja, i a la Noguera i a Mataró a Catalunya. És previst ampliar el treball a (les arees). Responsable: F. Xavier Vila i Moreno. Finançat parcialment pel Ministeri d’Educació i Ciència. Referència: HUM2006-05860/FILO. Durada: 3 anys (2006-2009).

«La transmissió intergeneracional del català en les famílies lingüístiques mixtes»

El projecte, coordinat per E. Boix-Fuster, estudia l’estat de la transmissió intergeneracional de les llengües, amb especial atenció pel català, en les famílies lingüísticament mixtes de diverses localitats del domini català. Descripció i descobriment de les ideologies entorn de la transmissió lingüística intergeneracional en parelles lingüísticament mixtes de Catalunya, nord del País Valencià i Catalunya. Situació: iniciat. Responsable: Emili Boix- Fuster. Finançat parcialment pel Ministeri d’Educació i Ciència. Referència: HUM2006-04395/FILO. Durada: 3 anys (2006-2009).

4. REVISTA LLENGUA, SOCIETAT I COMUNICACIÓ - LSC

LSC – Llengua, societat i comunicació aspira, així, a ser coneguda i difosa entre els professionals i les persones preocupades pels temes d'aquests àmbits més que no pas només entre els cercles acadèmics. El to, el lèxic, el mateix fàcil accés, i els continguts, han estat pensats més amb criteris de servei i de transferència de coneixement a la societat que no pas de lluir erudit o de comunicació entre els ja especialistes. En un país com el nostre on es donen simultàniament totes les grans vies de contacte lingüístic —política, migratòria, tecnomediàtica i econòmica— i on els temes de llengua i comunicació són objecte freqüent de debats públics i també d'obligades decisions polítiques, esperem vivament que la nostra revista pugui ajudar a una més adequada comprensió de les dinàmiques emergents que els individus i les seves organitzacions produeixen, tot dotant-los del coneixement necessari sobre el qual s'han de basar tant els comportaments individuals com les decisions col·lectives. Que sigui per molts anys!

Albert Bastardas i Boada
Director del CUSC

L'esperit de Llengua, Societat i Comunicació és posar a l'abast de la societat el treball realitzat al món universitari per tal que pugui revertir-hi d'una manera pràctica. D'acord amb aquest objectiu, la revista té previst treure a la llum una sèrie de monogràfics que poden ser d'interès social i que se centren en temes com el model lingüístic de la Constitució espanyola, la comunicació i l'empresa, l'ensenyament de llengües estrangeres o la política lingüística a la Unió Europea. Cadascun d'aquests monogràfics estarà coordinat per diferents experts, que encarregaran els articles a especialistes en les matèries centrals de cada edició.

La revista que presentem, amb una periodicitat anual, conté una sèrie d'articles que estan acompanyats per resums en català, castellà i anglès. També conté un recull de premsa que inclou alguns articles apareguts als mitjans de comunicació relacionats amb el tema central de cada número, i una llista d'enllaços d'interès que poden proporcionar més informació sobre el que s'hi llegirà.

A més a més, com que la revista està pensada per ser un punt d'intercanvi d'informació, s'ha posat a disposició del públic una adreça electrònica per poder enviar al consell de redacció suggeriments, observacions o comentaris referits a qualsevol aspecte de la publicació. Finalment, LSC es pot consultar a través de la pàgina web i també es pot llegir en suport paper, un cop impresos els documents en pdf que contenen els diferents articles.

Esperem que la revista tingui l'interès suficient per poder gaudir d'una llarga existència.

Josefina Carrera Sabaté
Coordinadora del consell de redacció
de Llengua, Societat i Comunicació

[inici](#) · [qui som](#) · [recerca i publicacions](#) · [agenda](#) · [serveis](#) · [col·laboració](#) · [LSC](#) · [aprendre sociolingüística](#) · [recursos](#) · [contacte](#)

Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació

LLENGUA, SOCIETAT I COMUNICACIÓ

Revista de Sociolingüística de la Universitat de Barcelona

Llengua Societat Comunicació — Lengua Sociedad Comunicación — Language Society Communication

[\[presentació\]](#)

Número 5 . Estudis actuals en l'adquisició de segones llengües

[\[setembre de 2007\]](#)

[\[entreu\]](#)

[\[números anteriors\]](#)